ПРЕПОРЪКИ

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2022/1634 НА КОМИСИЯТА

от 16 септември 2022 година

относно вътрешните гаранции за редакционна независимост и прозрачност на собствеността в медийния сектор

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

(1) Независимите медийни услуги играят уникална роля на вътрешния пазар. Те представляват динамичен и икономически важен сектор и едновременно с това осигуряват достъп до множество гледни точки и надеждни източници на информация както за гражданите, така и за фирмите, като по този начин изпълняват функцията на обществен „страж“.

(2) Медийните услуги играят решаваща роля в демократичните общества, тъй като предоставят информация, а тя е обществено благо. За да изпълняват тази значима обществена роля и да бъдат пазарно успешни, доставчиците на медийни услуги трябва да могат да предоставят своите услуги свободно и независимо на един отворен и прозрачен пазар, който позволява плурализъм на медийните участници и възгледи.

(3) Доставчиците на медийни услуги се ползват от защита не само съгласно правилата на Съюза, уреждащи вътрешния пазар, но и по член 11 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), тъй като те са важни по отношение на упражняването на правото на свобода на словото и на информация. Съгласно член 11 от Хартата свободата и плурализмът на медиите се зачитат и свободата на изразяване на мнение включва свободата да се получават и разпространяват информация и идеи без намеса на публичните власти и независимо от границите на държавите членки. Освен това правилното функциониране на вътрешния пазар на медийни услуги има пряко отношение към върховенството на закона и към демокрацията, които са основни ценности на Съюза, залегнали в член 2 от Договора за Европейския съюз.

(4) Загубата на приходи от реклама през последното десетилетие, което се дължи в частност на все по-масовото разпространение на медийно съдържание онлайн и на промяната в потребителските навици, стана причина традиционният медиен сектор да загуби финансови ресурси, което се отрази на неговата устойчивост, а оттам и на качеството и разнообразието на предлаганото съдържание. Тази тенденция показва как пазарът не успява да осигури устойчива възвръщаемост за независимите новини и качествената журналистика, които са обществени блага, и да съдейства в борбата с дезинформацията.

(5) Както се отбелязва в Плана за действие за европейската демокрация ([1]), Комисията е предложила редица инициативи в подкрепа на свободата и плурализма на медиите. Тя прие Препоръка относно гарантирането на защитата, сигурността и овластяването на журналистите и другите медийни специалисти в Европейския съюз ([2]). Комисията представи също така предложение за директива ([3]) и препоръка ([4]) относно защитата на лицата, ангажирани в участието на

([1]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Плана за действие за европейската демокрация (COM(2020) 790 final).

([2]) Препоръка (ЕС) 2021/1534 на Комисията от 16 септември 2021 г. относно гарантирането на защитата, сигурността и овластяването на журналистите и другите медийни специалисти в Европейския съюз (ОВ L 331, 20.9.2021 г., стр. 8).

([3]) Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на лицата, ангажирани в участието на обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“) (COM(2022) 177 final).

([4]) Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията от 27 април 2022 г. относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“) (ОВ L 138, 17.5.2022 г., стр. 30).

обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“). Освен това, като част от Плана за действие за медийния и аудио-визуалния сектор ([5]), Комисията многократно и с реални действия подкрепи възстановяването и трансформацията на медийния и аудио-визуалния сектор. Тя също така следи отблизо транспонирането и прилагането на важни законодателни актове за медийния сектор, по-специално Директивата за аудио-визуалните медийни услуги ([6]) и Директивата за авторското право ([7]).

(6) Комисията представи законодателно предложение за регламент за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар (Европейски законодателен акт за свободата на медиите). В него се предвиждат редица гаранции на правото на Съюза с цел защита на медийния плурализъм и редакционната независимост на вътрешния пазар. Настоящата препоръка придружава предложения регламент като инструмент с незабавно действие за насърчаване на редакционната независимост и прозрачността на собствеността върху медиите.

(7) Паралелно с това, в допълнение към законодателството и както се подчертава в Плана за действие за европейската демокрация, Комисията активно подкрепя инициативите за саморегулиране от страна на самия медиен сектор. Настоящата препоръка е част от тези усилия.

(8) Медийният сектор има дългогодишни традиции в саморегулирането и е предприел редица инициативи в тази област. Въз основа на тях и като се вземе предвид разнообразието от правни традиции и подходи в държавите членки, могат да бъдат набелязани някои доброволни практики, които доставчиците на медийни услуги могат да следват, за да станат по-устойчиви и да противостоят по-добре на политическия и икономическия натиск. Въпросните доброволни практики могат да бъдат обсъдени в сектора, но доставчиците на медийни услуги трябва свободно да решат кои от тях съвпадат с индивидуалните им потребности и бизнес модели, особено предвид специфичните нужди на микро-, малките и средните предприятия по смисъла на член 3 от Директива № 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([8]).

(9) Гражданите трябва да могат да се доверяват на информацията, която получават, за да упражняват своите демократични права. Те трябва да имат достъп до множество гледни точки и надеждни източници на информация, за да си съставят собствено мнение и да допринасят за демократичните процеси. Достъпът до надеждна информация е еднакво важен и за фирмите, за да не взимат необосновани решения.

(10) Отделните редакционни решения на европейските доставчици на медийни услуги все по-често стават обект на неправомерна намеса, включително от страна на частни собственици и акционери, което се отразява неблагоприятно върху редакционната свобода и капацитета за предоставяне на независими новини и по този начин върху наличието на надеждна информация за медийната аудитория. Резултатите от мониторинга на медийния плурализъм за 2022 г. сочат, че в няколко държави членки е налице висок риск от неправомерно давление от търговски характер, както и от страна на собствениците ([9]). В ерата на цифровите технологии поради все по-лесния достъп до информация, предоставяна от доставчици на медийни услуги, установени в други държави членки, е от съществено значение да се насърчават добрите практики на равнище ЕС, за да се гарантира, че гражданите и фирмите от Съюза получават независими и разнообразни новини и съдържание по актуални въпроси, на базата на които да си съставят мнение и да правят информиран избор, допринасяйки за обществената сфера на вътрешния пазар.

([5]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Европейските медии в цифровото десетилетие: План за действие в подкрепа на възстановяването и трансформацията (COM/2020/784 final).

([6]) Директива (ЕС) 2018/1808 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за изменение на Директива 2010/13/ЕС за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), предвид променящите се пазарни условия (ОВ L 303, 28.11.2018 г., стр. 69).

([7]) Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО (ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 92).

([8]) Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

([9]) Мониторинг на медийния плурализъм (2022 г.), пълен доклад, стр. 67.

(11) Редакционната независимост предпазва редакторите и журналистите от конфликт на интереси и им помага да противостоят на неправомерна намеса и натиск. Следователно без нея не може да се създава и разпространява безпристрастна информация и тя е съществена част от свободата на медиите. Редакционната независимост позволява предоставянето и ползването на независими и плуралистични медийни услуги от гражданите и фирмите в целия Съюз. Това е от особено значение за доставчиците на медийни услуги, които предоставят новини и съдържание по актуални събития, независимо от формата (включително документални филми или журнали, обхващащи такива въпроси). Затова именно към тях са отправени препоръките, свързани с доброволните мерки относно редакционната независимост.

(12) Някои доставчици на медийни услуги вече са въвели мерки, стандарти или механизми за корпоративно управление, като например редакционни харти или кодекси или комитети по етика с цел защита на редакционната независимост. В някои новинарски медии журналистите имат думата при избора на главен редактор или дори при промени в собствеността на медиите. В някои медийни дружества журналистите имат статут на акционери и могат да участват във вземането на стратегически решения и в разпределянето на стопанските печалби. В малко на брой държави членки някои от тези корпоративни мерки се изискват по закон за конкретни видове доставчици на медийни услуги ([10]). Тези и други примери за гаранции са подходящи като модел за доброволни мерки и като основа за продължаване на водените от заинтересованите страни дискусии относно това как да се защити още по-добре редакционната независимост.

(13) Макар да е оправдано собствениците на частни медии да избират и да определят дългосрочната редакционна насоченост, важно е да се гарантира, че в ежедневната си работа редакторите могат да отразяват независимо новини и актуални събития. Редакторите следва да основават своите редакционни решения на журналистическите проучвания и преценка и на това доколко е важна информацията за читателите; те следва също така да могат свободно да изразяват критични мнения, без да се боят от наказания. Необходим е балансиран подход под ръководството на отрасъла, за да се заздравят условията за редакционна независимост, като същевременно се признават законните права и интереси на частните собственици на доставчици на медийни услуги от гледна точка както на свободата на стопанска дейност, така и на тяхната собствена свобода на изразяване.

(14) Саморегулирането на медиите и стандартите за журналистическа етика са ефективни инструменти за разширяване и укрепване на правата и потенциала на журналистите и им помагат да противостоят на неправомерен натиск, включително от политически и търговски характер, което повишава общественото доверие в медиите ([11]). Прилагането на журналистическите стандарти обаче може да се подобри в целия Съюз. В мониторинга на медийния плурализъм за 2022 г. се посочва какво не достига за ефективното прилагане на саморегулирането ([12]).

(15) Освен това, както разкрива финансираният от Съюза проект „Медийните съвети в ерата на цифровите технологии“, едва в половината от държавите членки работят медийни съвети или съвети по печата ([13]). В тези държави членки съветите се различават по своя размер, обхват на дейностите, както и по вида на юридическата форма или начина, по който са признати съгласно националното право, което потенциално оказва влияние върху тяхната ефективност. В държавите членки, където все още не са създадени съвети за медиите или пресата, представителите на медийната общност често пъти нямат мотивация да ги развиват.

(16) В настоящата препоръка на доставчиците на медийни услуги се предлага неизчерпателен и необобщаващ списък от доброволни мерки и стратегии с цел да се гарантира независимостта на процеса на създаване на новинарско съдържание. Препоръчаните мерки се отнасят до ключови елементи от този процес, като се започне от условията за независимо създаване на редакционно съдържание, през възможността журналистите да участват във вземането на ключови решения за функционирането на медиите и се стигне до стратегии за гарантиране на дългосрочна стабилност при производството на новинарско съдържание.

(17) Нищо в настоящата препоръка, която по дефиниция е необвързваща, не следва да се тълкува като засягащо свободата на предоставяне на услуги на вътрешния пазар или свободата на изразяване на мнение и на информация, включително свободата на печата, нито като намеса в редакционната свобода или свободата на стопанска инициатива. Вътрешните гаранции по никакъв начин не следва да се разглеждат като лишаващи собствениците на

([10]) Например във Франция — Закон № 2016-1524 (т.нар. „Loi Bloche“) и в Португалия — Закон № 1/99 от 13 януари.

([11]) Препоръка CM/Rec(2018)1 на Комитета на министрите до държавите членки относно медийния плурализъм и прозрачността на собствеността върху медиите.

([12]) Мониторинг на медийния плурализъм (2022 г.), (пълен доклад), стр. 82.

([13]) R.A. Harder и P. Knapen, Медийните съвети в цифровата ера:Проучване на практиките на органите за саморегулиране на медиите в медийната среда днес, vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek, Брюксел, 2021 г.

медии от ролята им в определянето на стратегическите цели и създаването на условия за растеж и финансова жизнеспособност на техните дружества. Освен това следва да бъде призната водещата роля на доставчиците на медийни услуги и на журналистите в разработването на вътрешни гаранции и инструменти за саморегулиране.

(18) Настоящата препоръка се основава на обмен със заинтересованите страни, по-специално с журналисти, медийни дружества и техни сдружения. Тя се основава на обсъжданията по време на Форума на европейските новинарски медии ([14]), по-специално на неговата втора среща, проведена на 29 ноември 2021 г., на която бяха обсъдени трансформацията на медийния отрасъл и на свързаните с нея предизвикателства ([15]). В нея също така се вземат предвид съществуващите отраслови инициативи, включително Инициативата за доверие в журналистиката (JTI) на „Репортери без граници“ и техните партньори, които имат за цел създаването и поддържането на условия за по-здравословно информационно пространство, което се опира на отраслови стандарти.

(19) Препоръчаните мерки стъпват на инициативи, които изпробват нови бизнес модели и сътрудничества, като например финансираните по линия на действието за журналистически партньорства, подкрепено от програмата „Творческа Европа“ ([16]). Те също така се опират на схемите за финансова подкрепа и приоритетите, очертани в Плана за действие в медийния и аудио-визуалния сектор, като част от усилията на равнище ЕС за подкрепа на отрасловата екосистема за новинарските медии. Освен това някои доставчици на медийни услуги са прибягнали до структури на управление, при които субекти с нестопанска цел, като тръстове или фондации, притежават целия им капитал или част от него и в някои случаи играят важна роля при назначаването на такива управителни съвети и главни редактори, като за тях се приема, че служат за запазване на редакционната независимост на доставчика в дългосрочен план. Има и други механизми за управление със сходни цели, като например схеми за дялово участие на журналистите, при които членове на редакционния състав или техни представителни органи контролират част от акциите или имат правото да откажат участие на нов контролиращ акционер, който може да засегне редакционната независимост. Препоръчаните мерки са съобразени с това и представят на вниманието на доставчиците на медийни услуги възможните подходи, които биха ги направили по-устойчиви и съответно по-издръжливи на политически и пазарен натиск, отбелязвайки, че именно в ролята си на икономически оператори доставчиците на медийни услуги са в най-добра позиция да разработят бизнес модели, съобразени с техните цели и способности, в зависимост от пазарните сегменти, към които са се насочили.

(20) Настоящата препоръка има за цел също така допълнително да способства за прозрачност в собствеността върху медиите в целия Съюз. Действащите международни стандарти ([17]) и законодателството на Съюза в областта на медиите насърчават държавите членки да приемат специфични за отрасъла мерки за повече прозрачност в собствеността върху медиите. По-специално в член 5, параграф 2 от Директива № 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([18]) се признава, че държавите членки могат да изискват от доставчиците на медийни услуги под тяхна юрисдикция да представят информация относно своята структура на собственост, включително информация за своите действителни собственици, в съответствие с общите правила за прозрачност на действителните собственици, установени в Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета ([19]). В Препоръката на Съвета на Европа от 2018 г. относно медийния плурализъм и прозрачността на собствеността върху медиите се съдържа призив към държавите членки да въведат рамки за оповестяване на точна и актуална информация относно пряката и действителната собственост върху медиите. Освен това Комисията съфинансира разработването на Механизма за мониторинг на собствеността върху европейските медии, чиято цел е да се разработи база данни с възможност за търсене и динамични ресурси, която да предоставя безплатна и лесна за ползване информация относно собствеността върху медиите в целия Съюз.

([14]) Форумът на европейските новинарски медии бе организиран от Комисията като част от Плана за действие за медийния и аудиовизуалния сектор, за да се укрепи сътрудничеството със заинтересованите страни по въпроси, свързани с медиите.

([15]) Вж. записите и резюме на събитието: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/european-news-media-forum- industrial-transformation-glance.

([16]) Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програмата „Творческа Европа“ (2021—2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1295/2013 (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 34).

([17]) Препоръка CM/Rec(2018)1 на Комитета на министрите до държавите членки относно медийния плурализъм и прозрачността на собствеността върху медиите.

([18]) Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудио-визуални медийни услуги (Директива за аудио-визуалните медийни услуги) (ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1).

([19]) Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73).

(21) Мерките за повече прозрачност в собствеността върху медиите в полза на широката общественост биха били важни с оглед на това, че медийните услуги имат специфичен характер и представляват обществено благо ([20]). Тъй като медиите отразяват и разследват политически и икономически интереси, прозрачността в собствеността върху медиите е необходим компонент на всяка екосистема, която цели да насърчава разследващата журналистика, медийното многообразие и общественото доверие в медийното отразяване. По време на консултациите, проведени в контекста на изготвянето на настоящата препоръка, заинтересованите страни обърнаха внимание на липсата на специфична за медиите информация относно прозрачността.

(22) От гореизложеното следва, че прозрачността на собствеността върху медиите заслужава един комплексен подход. Той ще насърчава предоставянето на информация относно собствеността върху медиите или как тя се упражнява от правителството, държавна институция, държавно предприятие или друг публичен орган; относно интересите, връзките или дейностите на собствениците в други медийни или немедийни предприятия, както и относно всякакви други интереси, които биха могли да повлияят на вземането на стратегически решения от медийното дружество или на неговата редакционна линия. Целесъобразно е също така да се препоръча всяка промяна в собствеността или контрола над медиите да се оповестява, тъй като за получателите на услуги е важно да разполагат с актуална информация относно структурата на собствеността. Препоръчаният подход следва да се адаптира спрямо вида на медията и нейната собственост. По-специално в случай на журналистическа собственост следва да се предоставя информация само за собствениците с ръководна роля, например за членовете на съвета на директорите.

(23) Следователно настоящата препоръка има за цел да съдейства за постигане на високи равнища на прозрачност по отношение на собствеността върху медиите в целия Съюз чрез доброволни действия, които могат да се предприемат както пряко — от доставчиците на медийни услуги, така и от държавите членки, без да се засягат хоризонталните правила на равнище Съюз относно прозрачността на собствеността съгласно Директива (ЕС) 2015/849 и правилата за оповестяване за дружествата съгласно Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета ([21]), както и съществуващите системи на равнище Съюз относно взаимното свързване на регистрите.

(24) За да се насърчат последващите действия във връзка с настоящата препоръка, Комисията ще способства за редовен диалог с държавите членки и с представителите на доставчиците на медийни услуги и журналистите в рамките на съответните форуми, по-специално на Европейския форум на новинарските медии. Комисията ще следи отблизо действията на държавите членки и съответните мерки на доставчиците на медийни услуги съгласно препоръката. За тази цел държавите членки следва да бъдат приканени да предоставят на Комисията съответната информация, която с основание може да се очаква от тях, за да може Комисията да наблюдава спазването на съответните части от отправената към тях препоръка. Констатациите от наблюдението могат да подхранят водените от заинтересованите страни дискусии.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

РАЗДЕЛ I

Цел на препоръката

(1) Без да се засягат съществуващите и бъдещите правила на Съюза, с настоящата препоръка:

а) на доставчиците на медийни услуги, които предоставят новинарско съдържание и съдържание, свързано с актуални събития, се предлага неизчерпателен каталог от доброволни мерки, които потенциално да приемат с цел гарантиране на независимостта на своите отделни редакционни решения;

б) доставчиците на медийни услуги и държавите членки се насърчават да предприемат действия за насърчаване на прозрачността относно собствениците на медиите на вътрешния пазар.

([20]) Вж. Съвет на Европа: „прозрачността на собствеността върху медиите може да спомогне за ефективността на медийния плурализъм, запознавайки обществеността и регулаторните органи със структурата на собствеността зад медиите, *която може да влияе на редакционните политики*“, преамбюл на Препоръка CM/Rec(2018) 1 на Комитета на министрите към държавите членки относно медийния плурализъм и прозрачността на собствеността върху медиите. Вж. също Европейска аудио-визуална обсерватория: „Прозрачността на собствеността върху медиите може да укрепи увереността, че с тази власт няма да се злоупотребява за подмолно прокарване на политическите, икономическите и обществените интереси на съответните собственици, *а вместо това тя ще се използва за общото благо*, а именно за проверка на факти, свързани с медиите“, вж. M. Cappello (ed.), Transparency of media ownership (Прозрачност на собствеността върху медиите), IRIS *Special*, Европейска аудио-визуална обсерватория, Страсбург, 2021 г.

([21]) Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно някои аспекти на дружественото право (ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 46).

РАЗДЕЛ II

Вътрешни гаранции за редакционна независимост

(2) Доставчиците на медийни услуги се насърчават, когато предприемат мерки с цел гарантиране на независимостта на отделните редакционни решения, да вземат предвид каталога по-долу.

(3) Този каталог има за цел да бъде източник на вдъхновение за доставчиците на медийни услуги. Потенциалният избор на гаранции следва да се ръководи от тяхната осъществимост и пропорционалност предвид размера на доставчиците на медийни услуги и естеството на предоставяните медийни услуги.

(4) Доставчиците на медийни услуги се насърчават също така да се придържат към схеми за саморегулиране и инициативи на журналистическия и медийния сектор, насърчаващи редакционните стандарти и стандартите за надеждна и етична журналистика.

Гаранции относно независимостта и морала на редакторите

(5) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да определят вътрешни правила за опазване на редакционния морал и редакционната независимост от неправомерни политически и бизнес интереси, които могат да повлияят на отделните редакционни решения. Когато такива вътрешни правила съществуват, те следва да бъдат изцяло признати и одобрени от собствениците и ръководството на медийното дружество.

(6) Подобни вътрешни правила могат да бъдат събирани в харти, кодекси или други редакционни насоки и документи относно политиките, като доставчиците на медийни услуги се насърчават да осигурят, доколкото е възможно, наличието им и публичния достъп до тях, включително за хората с увреждания.

Редакционен морал

(7) Вътрешните правила на доставчиците на медийни услуги, посочени в точка 5, могат да обхващат следните аспекти:

а) правила, гарантиращи морала по отношение на редакционното съдържание (що се отнася до създаването на съдържание), включително например декларация за редакционната мисия, политики за насърчаване на разнообразния и приобщаващ състав на нюзрумите и политики за отговорно използване на източниците;

б) правила, насочени към предотвратяване или разкриване на конфликти на интереси, включително по-специално изисквания за информиране на обществеността за всякакви стопански или професионални връзки между собствениците или субекти в структурата на собственост на даден доставчик на медийни услуги или които имат дял в него, и субектите или лицата, посочени в неговото редакционно съдържание;

в) политики относно поправките, включително механизми за подаване на жалби;

г) правила, гарантиращи разделението между търговските и редакционните дейности, включително например изисквания, чрез които се гарантира, че редакционното съдържание е отделено и ясно разграничено от рекламното и промоционалното съдържание.

Редакционна независимост

(8) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да създават механизми, позволяващи на членовете на редакционния състав да защитават редакционната си независимост от всякаква форма на неправомерна намеса. Тези механизми биха могли да включват:

а) като допълнение към задълженията, определени в националните правила за прилагане на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета ([22]), процедури за сигнализиране за всякакъв натиск, на който могат да бъдат изложени; тези процедури биха могли да предоставят възможности за анонимни или поверителни сигнали при случаи на оказване на натиск;

([22]) Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лица, подаващи сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

б) право на възражение, позволяващо на членовете на редакционния състав да откажат да подписват статии или друго редакционно съдържание, които са били изменени без тяхно знание или против волята им;

в) клаузи за съображения, свързани с вътрешни убеждения, които са защита срещу дисциплинарни санкции или произволни уволнения на членове на редакционния състав, които откажат задачи, за които считат, че са в противоречие с нормите на професията;

г) без да се засягат правата и задълженията, предвидени в трудовото право или в други правила за защита, правото членовете на редакционния състав, които считат, че дадена промяна в собствеността на доставчика на медийни услуги може да засегне редакционния им морал и редакционната им независимост, да напуснат съответния доставчик, като запазват всички обезщетения, приложими по отношение на времето, прекарано в медията.

Вътрешни органи или структури

(9) С цел да се подкрепи прилагането на политиките и вътрешните правила относно редакционния морал и редакционната независимост доставчиците на медийни услуги се насърчават да създават подходящи независими вътрешни органи или структури, които биха могли да включват:

а) комитети по етика или надзорни комитети, които отговарят за надзора по отношение на правилното прилагане на харти, кодекси или други редакционни насоки и документи за политиките, приети от доставчика на медийни услуги, както и омбудсмани, отговарящи за гарантиране на спазването на правилата за редакционен морал. Тези органи биха могли да получават жалби относно възможни нарушения на политиките и правилата и да работят за разрешаването на случаите, например чрез медиация;

б) нюзрум съвети, редакционни съвети или други органи, функциониращи като групи за професионално представителство на редакционния състав в медията и като звена за контакт и диалог между ръководството и журналистите и другите медийни работници. Техните членове могат да бъдат избирани от журналистите и другите медийни работници в рамките на доставчика на медийни услуги. По-специално те биха могли да се стремят да гарантират, че журналистите и другите медийни работници действително се ползват от правата, определени в харти, кодекси или други редакционни насоки и документи за политиките, приети от доставчика. Те биха могли също така да се стремят да гарантират спазването на етичните принципи;

в) директори по въпросите на журналистиката, назначени в управителните съвети и отговарящи за това политиките на доставчика на медийни услуги да зачитат принципите на независимата журналистика и свободата на печата;

г) съвети, отговарящи за назначаването на главния редактор и за защитата на неговата автономност и независимост;

д) комитети за консултации или медиация, съставени от представители на редакционния състав и на ръководството или собствениците, които да разрешават конфликтите между членовете на редакционния състав и членовете на ръководството или собствениците.

(10) Правилата, уреждащи функционирането на тези органи и структури, когато такива съществуват, както и информацията за техните дейности следва да бъдат, доколкото е възможно, обществено достъпни, включително за хората с увреждания.

Гаранции за насърчаване на участието на журналистите във вземането на решения в медийните дружества

(11) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да стимулират участието на членовете на редакционния състав или на техните представителни органи в процесите на управление и вземане на решения. Това участие би могло да бъде под формата на право на информация, право на консултация, право на участие или комбинация от тях; то не засяга член 16 от Хартата.

(12) Право на информация може да бъде предвидено по-специално в следните случаи:

а) когато собствениците или ръководството на доставчика на медийни услуги вземат решение за смяната на главния редактор;

б) при промяна на състава на управителния съвет;

в) в случай на значителни промени, засягащи правната форма или собствеността на доставчика на медийни услуги, процедури по ликвидация или други структурни промени.

(13) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да гарантират, че при назначаването на главен редактор се провеждат консултации с членовете на редакционния състав или техните представителни органи. Ръководството и редакционният състав се насърчават да се споразумяват за приложимата процедура на консултация.

(14) Когато това е съвместимо с приложимите национални правила в съответствие с правото на Съюза, на членовете на редакционния състав може да бъде дадена възможност да участват в управлението на доставчика на медийни услуги, като избират един или повече свои представители в управителния съвет.

Предпазни мерки за подобряване на устойчивостта на доставчиците на медийни услуги и дългосрочните инвестиции в производството на съдържание

(15) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да стимулират споделянето на знания и обмена на най-добри практики в съответните форуми с цел разработване на стратегии за повишаване на дългосрочната си устойчивост и издръжливост. Комисията ще улеснява подобен диалог в рамките на Европейския форум на новинарските медии.

(16) Обсъжданията дотук показаха, че в няколко области могат да се обмислят подходящи иновативни действия, включително:

а) бизнес модели, които добре се адаптират към новите навици за потребление, включително схеми на база абонамент, схеми на база читатели, колективно финансиране или други нови стратегии за монетизация, които са показали успех по отношение на увеличаването на приходите;

б) технологични решения, които са от основно значение за по-интензивния контакт с аудиторията, включително прозрачни алгоритми, използвани за подобряване на препоръките относно съдържанието и адаптиране на стените за плащане;

в) подходи, насочени към запазване и увеличаване на аудиторията, по-специално чрез предлагане на нови формати, разработване на инструменти за обратна връзка с аудиторията и изграждане на общности, както и използване на данни за по-добро разбиране на предпочитанията и поведението на аудиторията, което от своя страна дава възможност за стратегии за целева ориентация и диверсификация;

г) структури за корпоративно управление, включително тръстове или фондации, възможности за журналистическо дялово участие, сдружения на журналисти или читатели или всякаква друга структура, която може да спомогне за повишаване на устойчивостта на доставчиците на медийни услуги. В този контекст използването на такива структури или механизми може да се счита за полезно за запазването на редакционната независимост и насърчаването на качествената журналистика;

д) стратегии или ангажименти за реинвестиране на приходите или печалбите с цел укрепване на дългосрочните инвестиции в медийно съдържание, цифровизация и независима журналистика, с оглед на нарастващата необходимост да се върви в крак с иновациите в икономиката на вниманието.

(17) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да разработват политики, гарантиращи прозрачно и справедливо използване на даренията. Те биха могли да включват например обявяване на дарителите с дарения над определен праг или правила за даренията от лица или образувания, чиито дарения биха могли да застрашат редакционната независимост.

(18) Доставчиците на медийни услуги се насърчават също така да проучват възможностите за структурно сътрудничество, включително трансгранично, за да използват възможностите, предлагани на европейско равнище от вътрешния пазар, и да достигат до по-широка аудитория. По същия начин доставчиците на медийни услуги се насърчават да проучват възможностите за структурирани партньорства, насочени например към обединяване на данни и тяхното използване и към увеличаване на капацитета им за иновации.

(19) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да популяризират възможностите за професионално образование и обучение за своите журналисти и други медийни работници, включително за преквалификация и овладяване на нови умения. Това може да става в сътрудничество с органи за саморегулиране на медиите, професионални организации и асоциации, както и с образователни институции.

РАЗДЕЛ III

Прозрачност на собствеността върху медиите

(20) Доставчиците на медийни услуги се насърчават да гарантират, че обществеността, включително, доколкото е възможно, хората с увреждания, имат лесен и пряк достъп до подробна, изчерпателна и актуална информация относно техните собственици. По-специално се препоръчва доставчиците на медийни услуги да гарантират достъп до информацията, свързана със:

а) това дали и до каква степен правителството, държавна институция, държавно предприятие или друг публичен орган е техен пряк или действителен собственик;

б) интересите, връзките или дейностите на техните собственици в други медийни или немедийни предприятия;

в) всякакви други интереси, които биха могли да повлияят на вземането на стратегически решения или на редакционната им позиция;

г) всякакви промени в уредбата на собствеността или контрола над тях.

(21) Държавите членки се насърчават да предприемат действия за ефективно прилагане на Препоръка CM/Rec (2018)1 на Комитета на министрите към държавите членки относно медийния плурализъм и прозрачността на собствеността върху медиите. По-специално държавите членки се насърчават да възложат на съответния национален регулаторен орган или служба разработването и поддържането на специална онлайн база данни за собствеността върху медиите, съдържаща дезагрегирани данни за различните видове медии, включително на регионално и/или местно равнище, до която обществеността би имала лесен, бърз и ефективен безплатен достъп, както и изготвянето на редовни доклади относно собствеността върху медийни услуги в рамките на юрисдикцията на дадена държава членка.

(22) Държавите членки и техните национални регулаторни органи или служби се насърчават да провеждат редовен обмен на най-добри практики в областта на прозрачността на собствеността върху медиите. По-специално този обмен следва да се съсредоточи върху определянето и насърчаването на най-ефективните мерки или инструменти за повишаване на прозрачността на собствеността върху медиите и за подобряване на административното сътрудничество в тази област.

РАЗДЕЛ IV

Мониторинг и заключителни разпоредби

(23) С цел да дадат възможност за мониторинг на изпълнението на мерките и действията, предприети в продължение на настоящата препоръка държавите членки следва — 18 месеца след приемането ѝ, а след това при поискване — да изпращат до Комисията цялата информация от значение за мерките и действията, посочени в раздел III.

(24) Комисията ще проведе дискусии относно мерките и действията, предприети в отговор на настоящата препоръка, с държавите членки и заинтересованите страни, по-специално с представители на доставчиците на медийни услуги и журналистите в рамките на съответните форуми, по-специално Европейския форум на новинарските медии.

(25) Ако е необходимо, Комисията ще обмисли приемането на нова препоръка, която да замени настоящата, като вземе предвид Европейския законодателен акт за свободата на медиите, приет от съзаконодателите, както и обсъжданията с държавите членки и заинтересованите страни. За да се избегнат съмнения, в случай на припокриване между разпоредбите на настоящата препоръка и Регламента за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар (Европейски законодателен акт за свободата на медиите), във вида, в който той бъде окончателно приет от съзаконодателите, съответните разпоредби на настоящата препоръка ще престанат да се прилагат, когато започнат да се прилагат разпоредбите на посочения регламент.

Адресати на настоящата препоръка са доставчиците на медийни услуги, установени в Съюза, а по отношение на действията, посочени в раздел III — и държавите членки.

Съставено в Брюксел на 16 септември 2022 година.

За Комисията
Thierry BRETON
Член на Комисията